

Asianro 748/00.00.00.04/2021

§ 70**Yleisten ennakoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoiden tehtävät, palkkaus ja rekrytointi**

Hallintopäällikkö Anne Rantalan valmistelu:

Vaalilain 14 §:n mukaisesti kunnan keskusvaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön. Vaaleissa tarvittavan muun henkilöstön palkkaus maksetaan vaalien kustannuspaikalta. Ensimmäisissä aluevaaleissa, jotka toimitetaan erillisinä vaaleinaan, oikeusministeriö suorittaa kunnalle vaalilain 188 §:n mukaisena kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euron määrän jokaiselta aluevaaleista äänioikeutetulta kunnan asukkaalta. Kertakorvaus suoritetaan kunnalle kevään 2022 aikana. Jatkossa kuntavaalien yhteydessä järjestettävistä aluevaaleista hyvinvointialue korvaa kunnalle ne kustannukset, jotka aiheutuvat pelkästään aluevaaleista.

Vaalitoimitsijan tehtävät

Vaaleissa vaalitoimitsijoita tarvitaan ennakoäänestyspaikoissa äänestäjien henkilöllisyyden tarkistukseen, äänestyslipun antoon, äänestyksen vastaanottoon ja äänestyksen kirjaamiseen vaalitietojärjestelmään, jonojen ja turvavälien ohjaukseen. Vaalivirkailijoita tarvitaan kotiaäänestyksessä, ennakoäänten laskennan valmistelutehtävissä sekä tarvittaessa ääntenlaskennassa. Oikeusministeriö ohjeistaa kuntia rekrytoimaan vaalivirkailijoita riittävästi.

Vaalivirkailijan työ vaatii ehdotonta tarkkuutta ja täsmällistä ohjeiden noudattamista kaikissa työvaiheissa ja vastaan tulevista tilanteista. Vaalivirkailija huolehtii vaalisalaisuuden, vaalivapauden ja järjestyksen säilymisestä ennakoäänestyspaikassa. Vaalitoimitsijan työ vaatii paineensietokykyä. Vaalitoimitsijaa voidaan rangaista velvollisuutensa laiminlyömisestä kuin virkamiestä virkarikoksesta.

Vaalitoimitsijat työskentelevät yleisinä ennakoäänestyspaikkoina toimivissa kauppakeskus Myllyssä ja Raision pääkirjastossa. Työvuorojen pituudet ovat 5-6 tuntia. Työtä tehdään myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Vaalitoimitsijoiden kelpoisuus ja esteellisyys

Vaalitoimitsijan tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Vaalitoimitsijana ei voi olla myöskään ehdokas, hänen puolionsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa. Kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä hyvinvointialueella tahansa: esimerkiksi hyvinvointialueella A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimitsijaksi missään kunnassa. Vaalitoimitsijana ei voi olla vajaavaltainen.

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimitsijan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että vaalitoimitsijaksi määrätty voi toimia kaikissa vaalitoimitsijan tehtävissä.

Vaalitoimitsijaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen. Vaalitoimitsijat koulutetaan tehtäviin. Koulutukseen osallistuminen ja koulutusmateriaaliin perehtyminen on pakollista.

Vaalitoimitsijoiden rekrytointi

Aluevaalien ennakoäänestys kestää 12.-18.1.2022 eli viikon. Kaupunginhallitus määräsi yleiset ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat sekä niiden aukioloajat 20.9.2021 § 316.

Vaalitoimitsijoiksi on rekrytoitu kaupungin omia työntekijöitä ja ulkopuolisia työntekijöitä. Aluevaaleissa ulkopuolisten työntekijöiden tarpeeksi on arvioitu 18 -20 henkilöä ja kaupungin omien työntekijöiden tarpeeksi 8 henkilöä. Työvuoroja on viikon aikana yhteensä n. 26. Tavoitteena on, että jokaiseen työvuoroon saadaan kaupungin henkilökuntaan kuuluva.

Tammikuun aluevaalien järjestelyissä varaudutaan tilanteeseen, jossa pandemia ei ole kokonaan hävinnyt. Erityisesti turvaväleistä huolehtimiseen jonoissa ja äänestyskopeilla toivotaan kunnan omia työntekijöitä oikeusministeriön ohjeistuksen noudattamiseksi.

Rekrytointi toteutetaan sekä sisäisenä että ulkoisena rekrytointina. Tehtäviin pyritään mahdollisuuksien mukaan saamaan aiemmin vaaleissa vaalitoimitsijoina työskennelleitä henkilöitä, joilla on kokemusta vaalityöstä.

Vaalitoimitsijoiden palkkaus

Kaupungin työntekijät

Edellisissä vaaleissa noudatettiin käytäntöä, jossa vaalityöhön sisältyi vähintään kolme työvuoroa, joista ainakin yksi oli iltavuoro. Viikonloppuna jokainen sai ilmoittautua yhteen työvuoroon. Vaalityöhön osallistuminen edellytti esimiehen hyväksyntää.

Vaaleissa tehtävä työvuoro vastasi kyseisen päivän työpäivää, eikä samana työpäivänä tehty varsinaista työtä. Työvuoro oli 5 – 7 tuntia/päivä, aamu- tai iltavuorossa. Vaaleissa tehtävänä työpäivänä ei tehty ylityötä. Pakottavassa tilanteessa esimies antoi henkilölle kyseisenä päivänä ylityömääräyksen. Kaupungin palveluksessa oleville vaalityöhön osallistuvalla maksettiin kunkin työntekijän tai viranhaltijan omaa varsinaista palkkaa. Viikonloppuna tehdystä vuorosta henkilölle maksettiin syntyneet työaikakorvaukset KVTES:n mukaisesti. Kolmesta työvuorosta, joista vähintään yksi oli iltavuoro, sai ylimääräisen vapaapäivän.

Oikeusministeriö on ohjeistuksessaan edellyttänyt kuntia ylläpitämään vaalitoimitsijan tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtäväs-tä maksettava korvaus vastaa tehtävän vaativuutta. Edellisissä vaaleissa kaupungin oma henkilökunta ei ole kokenut tehtävää riittävän houkuttelevaksi ja ilmoittautuminen vaalityöhön on ollut vähäistä. Näin ollen tehtävän houkuttelevuutta tulisi lisätä.

Nykyinen malli edellyttää neljän työpäivän (3 vaalityöpäivää ja 1 vapaapäivä) poissaoloa omista työtehtävistä, mikä vähentää mahdollisuutta osallistua vaalien järjestämiseen. Vaalityön korvaaminen tulisi muuttaa houkuttelevuuden lisäämiseksi ja useamman henkilön osallistumisen mahdollistamiseksi.

Esitetään, että tulevissa vaaleissa vaalityöhön sisältyy vähintään kaksi työvuoroa, joista toinen tehdään työpäivän aikana ja toinen on ilta- tai viikonloppuvuoro. Viikonloppuna voi ilmoittautua joko lauantain tai sunnuntain työvuoroon. Vaaleissa tehtävä työvuoro vastaa kyseisen päivän työpäivää, eikä samana työpäivänä tehdä varsinaista työtä. Kaupungin palveluksessa olevalle vaalityöhön osallistuvalla maksetaan kunkin työntekijän tai viranhaltijan omaa varsinaista palkkaa. Varsinaisen palkan lisäksi vaalityöhön liittyvien ilta- ja viikonlopputöiden korvaukset suoritetaan KVTES:n mukaisesti.

Työvuorot suunnitellaan tasapuolisesti. Jos samoihin työvuoroihin on tarjolla useampia henkilöitä, asia ratkaistaan arvalla.

Vaalityöhön osallistumisesta tulee sopia etukäteen esimiehen kanssa. Hän antaa tarvittaessa lisä- ja ylityömääräyksen vaalityötä varten suunniteltavan työvuorosuunnitelman mukaisesti.

Kaupungin ulkopuoliset työntekijät

Keskusvaalilautakunta on päättänyt palkkaamiensa kaupungin ulkopuolisten vaalityöntekijöiden palkkauksesta 2.8.2012 § 6. Keskusvaalilautakunta on päättänyt vaalitoimitsijoiden palkkioksi 12 euroa/tunti.

Oikeusministeriö on ohjeistuksessaan edellyttänyt kuntia ylläpitämään vaalitoimitsijan tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtäväs-tä maksettava korvaus vastaa tehtävän vaativuutta.

Vaalitoimitsijoiden palkkioita on vertailtu muiden kuntien ulkopuolisille vaalitoimitsijoille maksamiin palkkioihin. Palkkiot ovat vaihdelleet 15-17 euroa/tunti, joten Raision palkkio on alhainen. Vaalivirkailijan työ vaatii ehdotonta tarkkuutta ja täsmällisyyttä. On tärkeää, että Raisio maksaa tehtävän vaativuutta vastaavaa kilpailukykyistä palkkaa.

Ehdotetaan, että kaupungin ulkopuolisille työntekijöille maksetaan 15 euroa/tunti, jonka lisäksi mahdollisesti syntyvät lisä- ja ylityökorvaukset sekä muut KVTES:n mukaiset työaikakorvaukset.

Vaalitoimitsijan työ edellyttää koulutukseen osallistumista. Myös koulutukseen osallistumisesta maksetaan tuntipalkan mukainen korvaus.

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunnan pj. Nina Jefimoff

Keskusvaalilautakunta päättää vaalitoimitsijoiden palkkauksesta seuraavaa:

- 1) kaupungin palveluksessa oleville vaalityöhön osallistuville maksetaan kunkin työntekijän tai viranhaltijan omaa varsinaista palkkaa. Vaalityöhön liittyvien ilta- ja viikonlopputöiden korvaukset suoritetaan KVTES:n mukaisesti.
- 2) kaupungin ulkopuolisille työntekijöille maksetaan 15 euroa/tunti. Vaalityöhön liittyvien ilta- ja viikonlopputöiden korvaukset suoritetaan KVTES:n mukaisesti.

Päätös

Keskusvaalilautakunta hyväksyi yksimielisesti tehdyn päätösehdotuksen.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Tiedoksi

henkilöstöjohtaja
hallintojohtaja
palkat

